

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΡΑΜΑΝΗΣ

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ (ΟΔΕ 2719)

Βασικές πληροφορίες για το μάθημα

Τίτλος μαθήματος	Ελεγκτική
Κωδικός	2719
Έτος σπουδών	4ο
Αριθμός πιστωτικών μονάδων	6
Εξάμηνο που διδάσκεται	8 ^ο (Εαρινό)
Τμήμα που το προσφέρει	Οργάνωσης και Διοίκησης των Επιχειρήσεων (ΟΔΕ)
Χαρακτήρας του Μαθήματος	Το μάθημα είναι υποχρεωτικό για την κατεύθυνση <i>Λογιστική και Χρηματοδοτική Διοίκηση</i> και προαιρετικό για τις άλλες κατευθύνσεις.
Εισηγητής)	Κωνσταντίνος Καραμάνης, Καθηγητής Λογιστικής
Ωρες Γραφείου	Ο καθηγητής δέχεται τους φοιτητές στο γραφείο του στο κτίριο της οδού Πατησίων 80, 5 ^{ος} όροφος. Λόγω πανδημίας, οι συναντήσεις θα πραγματοποιούνται μέσω TEAM κατόπιν προσυνηνόησης.
Προαπαιτούμενες γνώσεις	Καλή γνώση Λογιστικής συνιστά το γνωσιακό υπόβαθρο επί του οποίου θεμελιώνεται το μάθημα της Ελεγκτικής.

Έννοια, περιεχόμενο και αποστολή του μαθήματος

Βασικός σκοπός του μαθήματος αυτού είναι να εισαγάγει τους φοιτητές στις θεμελιώδεις έννοιες και αρχές της ελεγκτικής, πάνω στις οποίες βασίζεται η σύγχρονη πρακτική του εξωτερικού ελέγχου, ακολουθώντας το *Μοντέλο του Επιχειρηματικού Κινδύνου*. Στο επίκεντρο της προσοχής είναι η παρουσίαση και ανάλυση των αρχών που διέπουν μια σειρά αποφάσεων που λαμβάνουν οι εξωτερικοί ελεγκτές κατά τη διάρκεια του ελέγχου των οικονομικών καταστάσεων μιας εταιρείας. Οι αποφάσεις αυτές αναφέρονται στην αναζήτηση και αποδοχή πελάτη, στη στρατηγική και στο σχεδιασμό του ελέγχου, στη συλλογή και αξιολόγηση ελεγκτικών τεκμηρίων και, τέλος, στην επακόλουθη έκδοση επαγγελματικής γνώμης (έκθεση ελέγχου). Στην έκθεση ελέγχου ο ελεγκτής, με βάση τον διενεργηθέντα έλεγχο, αποφαινεται για το εάν οι οικονομικές καταστάσεις της ελεγχόμενης επιχείρησης παρουσιάζουν εύλογα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, την οικονομική της κατάσταση (Ισολογισμός), τη χρηματοοικονομική της επίδοση (Κατάσταση Αποτελεσμάτων) και τις ταμειακές της ροές (Κατάσταση Ταμειακών Ροών, όταν αυτή καταρτίζεται).

Η ύλη του μαθήματος καλύπτει επίσης μια αναδρομή στην ιστορία του ελληνικού ελεγκτικού επαγγέλματος και αναλύει βασικά χαρακτηριστικά της ελληνικής και διεθνούς αγοράς ελεγκτικών υπηρεσιών. Προσοχή στα δύο αυτά θέματα επιτρέπει στον φοιτητή να κατανοήσει τις εξελίξεις που ιστορικά έχουν λάβει χώρα στην ελεγκτική πρακτική, σαν αποτέλεσμα μεταβολών στις δυνάμεις της αγοράς και εξελίξεων στο ευρύτερο οικονομικό και θεσμικό πλαίσιο, τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Σημαντικές αλλαγές έχει γνωρίσει ο χώρος τις τελευταίες δεκαετίες, αλλά εξίσου σημαντικές εξελίξεις αναμένεται να σημειωθούν και τα επόμενα χρόνια. Τέτοιες αλλαγές υποβοηθούνται από την περαιτέρω διεθνοποίηση της οικονομίας, των επιχειρήσεων και του ελέγχου, αλλά και την εισαγωγή της πληροφοριακής τεχνολογίας στην καθημερινή ελεγκτική πράξη.

Μαθησιακά αποτελέσματα

Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές αναμένεται:

- είναι σε θέση να προσδιορίζουν και περιγράφουν τη λειτουργία του μοντέλου του επιχειρηματικού κινδύνου, καθώς και τα κύρια βήματα και τα σημαντικά θέματα στον έλεγχο των ετήσιων χρηματοοικονομικών καταστάσεων.
- μπορούν να κατανοήσουν τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο ελεγκτής και να εκτιμήσουν και εξηγήσουν τις αποφάσεις που λαμβάνει στο σχεδιασμό και την εκτέλεση του ελέγχου, σύμφωνα με την υφιστάμενη θεωρία και τα πρότυπα ελέγχου.
- δύνανται να εφαρμόσουν τις βασικές έννοιες και το πλαίσιο του μοντέλου του επιχειρηματικού κινδύνου, στη λήψη αποφάσεων κατά το σχεδιασμό και την εκτέλεση ελέγχων, και να έχουν επίγνωση της σπουδαιότητας, της χρησιμότητας και των περιορισμών των κυρίαρχων μεθοδολογιών ελέγχου.
- μπορούν να αξιολογούν τα ελεγκτικά τεκμήρια στη διάθεση του ελεγκτή, να κρίνουν την επίπτωση σφαλμάτων στην εύλογη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και να εξάγουν συμπέρασμα αναφορικά με το ενδεδειγμένο κατά περίπτωση είδος ελεγκτικής γνώμης.
- έχουν επίγνωση του περιεχομένου της έκθεσης ελέγχου, να διακρίνουν τα διάφορα είδη ελεγκτικής γνώμης, να εξηγούν το ιδιαίτερο νόημα κάθε διαφορετικού είδους γνώμης και

να αντιλαμβάνονται το ρόλο του ελέγχου στη λειτουργία μιας αυξανόμενα διεθνοποιημένης οικονομίας.

Το μάθημα απευθύνεται σε όσους φοιτητές σκοπεύουν να ακολουθήσουν το επάγγελμα του Ορκωτού Λογιστή Ελεγκτή ή του Εσωτερικού Ελεγκτή. Ιδιαίτερα σχετικό είναι το μάθημα για όσους φοιτητές σκοπεύουν να ασχοληθούν με την οικονομική ή γενική διεύθυνση επιχειρήσεων. Είναι επίσης χρήσιμο για όλους εκείνους που στη διάρκεια της επαγγελματικής τους καριέρας — στον ιδιωτικό ή το δημόσιο τομέα — θα υποβληθούν σε ελέγχους, δεδομένου ότι η σύγχρονη κοινωνία βιώνει την «έκρηξη των ελέγχων» σε τέτοιο βαθμό που πολλοί μιλούν για «κοινωνία ελέγχου».

Το περιεχόμενο του μαθήματος καλύπτει θέματα του παρακάτω καταλόγου:

1. Εισαγωγή στην ελεγκτική και το ελεγκτικό επάγγελμα, υπηρεσίες που προσφέρουν οι ορκωτοί ελεγκτές.
2. Η ιστορία και η οργάνωση του Ελληνικού ελεγκτικού επαγγέλματος.
3. Υπηρεσίες που προσφέρουν οι ορκωτοί ελεγκτές λογιστές.
4. Εταιρική διακυβέρνηση, χάσμα προσδοκιών και η ευθύνη του ελεγκτή.
5. Λήψη αποφάσεων και κώδικας Δεοντολογίας του ελεγκτικού επαγγέλματος.
6. Διαχείριση και ανάλυση επιχειρηματικών κινδύνων
7. Σκοπός του ελέγχου, ελεγκτικά τεκμήρια, αναδοχή και σχεδιασμός
8. Αναλυτικές διαδικασίες.
9. Σύστημα εσωτερικών δικλίδων διεύθυνσης, έλεγχος για ουσιώδη σφάλματα – μοντέλο ελεγκτικού κινδύνου.
10. Ελεγκτική δειγματοληψία.
11. Εφαρμογή ελεγκτικών διαδικασιών στον έλεγχο πωλήσεων.
12. Εφαρμογή ελεγκτικών διαδικασιών στον έλεγχο αγορών.
13. Διαδικασίες ολοκλήρωσης του ελέγχου.
14. Εκθέσεις ελέγχου.

Μέθοδος διδασκαλίας

Η διδασκαλία του μαθήματος γίνεται με δύο δίωρες διαλέξεις την εβδομάδα (σύνολο τέσσερις ώρες) στη διάρκεια των οποίων έμφαση δίνεται στην παρουσίαση του θεωρητικού υπόβαθρου της ελεγκτικής και στην ανάλυση των διαφόρων εννοιών, όρων και προβλημάτων. Ταυτόχρονα όμως, λύνεται και αριθμός πρακτικών ασκήσεων και οργανώνονται συζητήσεις που βοηθούν στην κατανόηση διαφόρων θεωρητικών θεμάτων αλλά και της ελεγκτικής πράξης. Χαρακτηριστικό των παραδόσεων είναι ότι οι φοιτητές αναμένεται να έχουν ενεργό συμμετοχή. Επίσης τονίζεται ότι, όπως έχουν δείξει σχετικές μελέτες, οι φοιτητές ωφελούνται περισσότερο όταν έχουν εκ των προτέρων μελετήσει τη σχετική ύλη από το βιβλίο, πράγμα το οποίο συνιστάται ιδιαίτερα.

Στα πλαίσια της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι δυνατόν οι φοιτητές να αναλάβουν προαιρετικά την εκπόνηση εργασιών. Για τις εργασίες αυτές οι φοιτητές εργάζονται μόνοι τους ή σε μικρές ομάδες και υποχρεούνται να τις παραδώσουν στον εισηγητή. Είναι επίσης δυνατόν σε συνεννόηση με τον εισηγητή να γίνει παρουσίαση εργασιών στο αμφιθέατρο.

Η ανελλιπή παρακολούθηση διαλέξεων και η ανάληψη εργασιών, μαζί με προσωπική μελέτη, καθορίζουν τις πιθανότητες επιτυχίας στις εξετάσεις. Σημαντικό ρόλο στην επιτυχία παίζει επίσης η κράτηση καλών σημειώσεων κατά τις διαλέξεις. Τέλος, όπως ισχύει σε όλα τα μαθήματα, θα πρέπει να γίνει απόλυτα κατανοητό ότι οι φοιτητές που πετυχαίνουν τα περισσότερα δουλεύοντας λιγότερο - και άρα έχουν περισσότερο ελεύθερο χρόνο - είναι εκείνοι που δουλεύουν ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΜΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

Αξιολόγηση φοιτητών

Η αξιολόγηση των φοιτητών στο μάθημα γίνεται με γραπτή εξέταση που πραγματοποιείται στο τέλος του εξαμήνου κατά την εξεταστική περίοδο Ιουνίου. Η επίδοση στην εργασία προσμετράται στο βαθμό των εξετάσεων, εφόσον ο τελευταίος είναι μεγαλύτερος ή ίσος με πέντε (5).

Οδηγίες σχετικά με τη μορφή και το περιεχόμενο των εξετάσεων θα δοθούν κατά τη διάρκεια των διαλέξεων και ιδιαίτερα προς το τέλος του εξαμήνου.

Βιβλιογραφία

- Καραμάνης, Κ. (2008). *Σύγχρονη Ελεγκτική: Θεωρία και Πρακτική σύμφωνα με τα Διεθνή Ελεγκτικά Πρότυπα*. Έκδοση Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα.

Εναλλακτικά

- Καζαντζής, Χ.(2006). *Ελεγκτική & Εσωτερικός Έλεγχος: Μια Συστηματική Προσέγγιση Εννοιών, Αρχών και Κανόνων*. Εκδόσεις Business Plus, Πειραιάς.

Συνιστάται με ιδιαίτερη έμφαση στους ενδιαφερόμενους φοιτητές που γνωρίζουν την Αγγλική γλώσσα σε ικανοποιητικό επίπεδο να διαβάσουν και από σχετικά ξενόγλωσσα βιβλία. Η βιβλιοθήκη του ΟΠΑ έχει έναν αριθμό συγγραμμάτων στην Αγγλική γλώσσα για Ελεγκτική (και για άλλα μαθήματα φυσικά). Πέραν άλλων ωφελημάτων, η μελέτη από ξένα συγγράμματα θα φανεί εξαιρετικά χρήσιμη σε όσους σχεδιάζουν να συμμετέχουν σε προγράμματα ανταλλαγής φοιτητών με ξένα Πανεπιστήμια (Πρόγραμμα Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης) ή να κάνουν μεταπτυχιακές σπουδές στην Ελλάδα ή στο Εξωτερικό. Θα είναι επίσης χρήσιμο σε όσους επιθυμούν να ακολουθήσουν καριέρα στο χώρο του ελεγκτικού επαγγέλματος μετά το τέλος των σπουδών τους.

Ενδεικτικός κατάλογος ξένης βιβλιογραφίας:

- Porter, B., Hatherly, D. and Simon, J. (2014), *Principles of external auditing*. Wiley, Hoboken, NJ.
- Eilifsen, A., Messier, W. and Prawitt, D. (2014), *Auditing and assurance services*. McGraw-Hill, London.
- Arens, A., Elder, R and Beasley, M. (2012), *Auditing and assurance services: An integrated approach*, Pearson, Boston.

- Whittington, R. and Pany, K. (2014), *Principles of auditing & other assurance services*, McGraw-Hill / Irwin, Boston.

Ιδιαίτερα σημαντική είναι επίσης η μελέτη των *Διεθνών Ελεγκτικών Προτύπων*, του *Κώδικα Δεοντολογίας*, του *Προτύπου Ποιοτικού Ελέγχου για Ελέγχους και Υπηρεσίες Διασφάλισης*, του *Πλαισίου Υπηρεσιών Διασφάλισης* και άλλων σχετικών κειμένων της Διεθνούς Ομοσπονδίας Λογιστών. Τα κείμενα αυτά περιλαμβάνονται στο: *Handbook of International Auditing, Assurance, and Ethics Pronouncements*, International Federation of Accountants, New York. Αντίγραφο της τρέχουσας έκδοσης σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο PDF) διατίθεται ελεύθερα για κάθε ενδιαφερόμενο στον ιστότοπο: <http://www.ifac.org>.

Τέλος, συνιστάται στους ενδιαφερόμενους φοιτητές να επισκέπτονται τακτικά την ανωτέρω ιστοσελίδα της IFAC. Στην διεύθυνση αυτή υπάρχει πλούσιο υλικό που αναφέρεται στις τρέχουσες εξελίξεις στο χώρο του ελεγκτικού επαγγέλματος, στα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα, κλπ. Άλλες χρήσιμες ηλεκτρονικές σελίδες είναι οι παρακάτω.

Ελληνικές:

- ◆ Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς του Χρηματιστηρίου Αξιών Αθηνών: <http://www.hcmc.gr>
- ◆ Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών: <https://www.athexgroup.gr/el/>
- ◆ Σώμα Ορκωτών Ελεγκτών Λογιστών: <http://www.soel.gr>
- ◆ Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων – ΕΛΤΕ: www.elte.org.gr

Διεθνείς:

- ◆ The International Accounting Standards Committee – IASC : <http://www.iasc.org.uk/>
- ◆ The International Federation of Accountants - IFAC : <http://www.ifac.org/>
- ◆ The Financial Accountings Standards Board - FASB (US) : <http://www.fasb.org>
- ◆ The American Institute of Certified Public Accountants (AICPA) : <http://www.aicpa.org/>
- ◆ European Federation of Accountants : <http://www.fee.be>
- ◆ The Institute of Chartered Accountants in England & Wales (ICAEW): <https://charteredaccountantsworldwide.com/institute/the-institute-of-chartered-accountants-in-england-and-wales-icaew/>
- ◆ The Securities and Exchange Commission - SEC (US) : <http://www.sec.gov/>